

LIFE programa

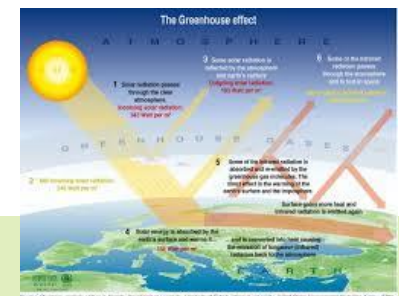
Klimato kaitos prioritetai

Lina Čeičytė
Aplinkos ministerija

Kaunas, Lietuva
2017 m. balandžio 27 d.

LIFE programa: Klimato kaitos tikslai

- ➔ Prisidėti prie **klimatui atsparios mažo anglies dioksido kiekio ir efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos kūrimo**
- ➔ Gerinti **Europos Sąjungos klimato politikos teisės aktų** rengimą, įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą
- ➔ **Integruoti ir įtraukti** klimato tikslus į kitas Europos Sąjungos politikos sritis
- ➔ Gerinti klimato politikos **valdymą ir informuotumą**

Klimato politikos paprogramės sritys

Nuo 2014 m. remiamos sritys:

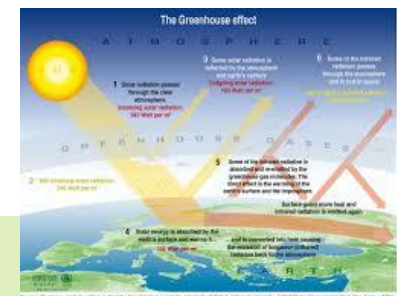
- Klimato kaitos švelninimas
- Prisitaikymas prie klimato kaitos
- Klimato valdymas ir informavimas

Projektų tipai: pilotiniai, demonstraciniai, informaciniai ir geriausios praktikos

Klimato kaitos švelninimo srities prioritetai

- Daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai
- Fluorintų dujų pakeitimas
- Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sritis (angl. LULUCF)

Daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai

- ➔ **Tikslas** – prisidėti prie ES 2030 klimato ir energetikos politikos tikslų įgyvendinimo įgyvendinant inovatyvius/demonstracinius projektus energijai imliuose pramonės sektoriuose:
  - ✓ pasiūlant inovatyvius/demonstracinius gamybos metodus (procesus), kurie sumažintų ŠESD išmetimus
  - ✓ pasiūlytų gamybos procesuose naujas žaliavas, kuriuos prisidėtų prie ŠESD mažinimo

LIFE projektų pavyzdžiai:

LIFE DRB – dvigubos regeneratyvios degiklio technologijos siekiant sumažinti ŠESD emisijas plieno gamybos procesuose demonstravimas

Fluorintų dujų pakeitimas

- ES siekia pakeisti fluorintas dujas klimatui draugiškomis alternatyvomis nutraukiant HFC naudojimą (80 % iki 2030) ir kitų fluorintų dujų naudojimą (turinčių 23 000 kartų daugiau klimato šilimo potencialo savybių nei CO₂)
- Inovatyviems ir demonstraciniams projektams, skirtiems mažą poveikį klimato kaitai turinčioms alternatyvoms oro kondicionavimo ir šaldymo įrangoje, šilumos pompose, elektriniuose jungikliuose, gamybos procesuose elektronikos pramonėje, „astma inhaliatoriuose“, kt.

Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sritis (angl. LULUCF)

- **Pagrindiniai iššūkiai:**
- Paryžiaus klimato kaitos susitarimo tikslų įgyvendinimas po 2021-ųjų metų LULUCF sektoriuje
- Įsipareigojimas reguliuoti („kompensuoti“) žemės naudojimo/ dirvožemio/ miškų kirtimo ŠESD išmetimus (no-debit rule)
- atsiskaitymo taisyklių (metodų), kurios gali būti pritaikomos praktiškai ES/pasauliniu lygiu, parengimas

Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės srities prioritetai

- Švelninimo priemonės žemės naudojimo srityje
- Šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringas ir apskaita
- Tvarus miškų valdymas ir tvarūs biomasės naudojimo būdai

Švelninimo priemonės žemės naudojimo srityje

- Perėjimas prie ŠESD emisijas mažinančios ūkininkavimo ir kitos žemės naudojimo praktikos (metodų)
- Iniciatyvos, skatinančios elgsenos pokyčius vietiniu ar regioniniu lygiu

LIFE projektų pavyzdžiai:

LIFE Peat Restore – ŠESD emisijų mažinimas atstatant degraduojančius durpynus Šiaurės Europos žemumose

LIFE Sarmiento – inovatyvūs būdai sumažinti ŠESD emisijas vynuogynuose kartu gerinant dirvožiemį sausringuose regionuose

ŠESD monitoringo ir apskaitos tobulinimas

- ➔ Gerinti duomenų apie LULUCF sektorių surinkimą ir pasiūlyti naujus apskaitos metodus

LIFE projektų pavyzdžiai:

- ✓ Egzistuojančių ES duomenų bazių integravimas (LUCAS, LPIS, Copernicus)
- ✓ Egzistuojančių metodologijų tobulinimas
- ✓ Gebėjimo stiprinimo projektai
- ✓ Anglies pėdsako auditavimo principai
- ✓ Žemės naudojimo skaičiavimo dideliuose plotuose metodai

Tvarus miškų valdymas

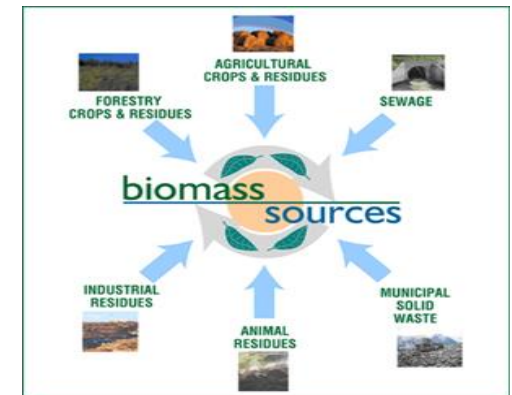
- LIFE projektai miškų valdymo srityje:
- Miškų sodinimas ar atsodinimas
- ŠESD saugojimas miškuose
- Tvari miškų priežiūra, medžių kirtimas
- Dirvožemio saugojimas

Tvarūs biomasės naudojimo būdai

- Efektyvūs biomasės gaminimo būdai (iš medžio atliekų)
- Nauji patvarūs biomasės gaminiai
- Egzistuojančių elgsenų pokyčiai biomasės gaminimo ir vartojimo procesuose

Prisitaikymo prie klimato kaitos prioritetai

- ➔ **ES Prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje identifikuotų jautrių sričių finansavimas:**
  - tarpvalstybinis potvynių ir pakrančių valdymas
  - kalnai ir salos
  - teritorijos, kuri yra sausros tikimybė (vanduo, dykumėjimas, gaisrų rizika)
- ➔ **Nacionalinių prisitaikymo prie klimato kaitos strategijų ar planų parengimas**
- ➔ **Žaliosios infrastruktūros miestuose skatinimas ir plėtra, pasiūlymai dėl miestų prisitaikymo priemonių įgyvendinimo**

LIFE projektų pavyzdžiai:

LIFE CERSIDUS - miesto drenažinės sistemos įrengimas panaudojant žemos ekonominės vertės keramiką

Klimato valdymo bei informavimo projektai

- ➔ Ypatingai skatinama veikla, susijusi su klimato kaitos politikos valdymu ir gebėjimų stiprinimu, o ne vien informuotumo didinimu

LIFE projektų pavyzdžiai:

LIFE SHARA – prisitaikymo prie klimato kaitos politikos valdymo gerinimas ir informuotumo didinimas Ispanijoje

Skelbiamas kvietimas teikti paraiškas

2017 m. balandžio 28 d.

Projekto tipas/sritis	Paraiškų pateikimo galutinis terminas	Skiriamos lėšos 2017 m., mln. eur.
Klimato (švelninimo, prisitaikymo ir informaciniai)	2017 m. rugsėjo 7 d.	52,1
Aplinkos (aplinkos ir efektyvaus išteklių naudojimo)	2017 m. rugsėjo 12 d.	83
Aplinkos (gamtos ir bioįvairovės)	2017 m. rugsėjo 14 d.	101,9
Aplinkos (valdymo ir informaciniai)	2017 m. rugsėjo 14 d.	16,9
Paruošiamieji	2017 m. rugsėjo 20 d.	-
Integruotieji klimato projektai (I)	2017 m. rugsėjo 26 d.	-
Integruotieji klimato projektai (II)	2018 m. kovo vid.	30
Techninės pagalbos	2017 m. rugsėjo 7 d.	0,3

Paraiškų pildymas

- Paraiškos pildomos *eProposal* sistemoje:
<https://webgate.ec.europa.eu/eproposalWeb>.
- Paraiškas gali teikti Lietuvos įmonės, nepelno siekiančios organizacijos, institutai, viešieji subjektai
- Veiklos turi būti įgyvendinamos ES teritorijoje ir prisidėti prie ES tikslų įgyvendinimo
- Klimato kaitos švelninimo projektai turi būti skirti platesnei rinkai (*angl. close to market*)

Finansavimas

2014-2020 m. periodui skirta 0,86 mlrd. Eur.

Europos Sąjungos skiriamas finansavimas – iki 60% tinkamų finansuoti projekto išlaidų

Lietuvos nacionalinio bendrojo finansavimo lėšomis gali būti finansuojama iki 25 % visų projekto išlaidų

Lietuvos nacionalinio bendrojo finansavimas

- Skirtas veikloms įgyvendinamoms Lietuvos teritorijoje;
- Projektų atranka vykdoma pagal LIFE projektų bendrojo finansavimo aprašą
- Aplinkos ministerijai teikiama rengiamo LIFE projekto koncepcija (pagal BF aprašo 1 priede nustatytą formą) **iki 2017 m. birželio 2 d.**

Ačiū už dėmesį !

Lina Čeičytė

Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento Klimato kaitos finansų ir projektų valdymo skyriaus vedėja, el. p.

lina.ceicyte@am.lt